

STRATEGIA
INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
MIASTA I GMINY
SOLEC KUJAWSKI
NA LATA 2016 – 2023 (+)

SPIS TREŚCI

I WPROWADZENIE.....	3
II PODSTAWY OPRACOWANIA STRATEGII INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	4
1. Wartości i zasady.....	4
2. Uwarunkowania strategiczne.....	6
3. Podstawy prawne Strategii.....	7
4. Struktura dokumentu i autorzy	8
III CHARAKTERYSTYKA MIASTA I GMINY SOLEC KUJAWSKI.....	10
1. Położenie, powierzchnia, ludność.....	10
2. Rynek pracy.....	11
3. Gospodarka.....	12
4. Mieszkalnictwo.....	12
5. Edukacja, kultura, sport.....	13
6. Ochrona zdrowia.....	14
IV ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE REALIZACJĘ STRATEGII.....	15
1. Kadra Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.....	15
2. Struktura Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.....	17
3. Rodzaje świadczeń i powody przyznawania pomocy.....	18
4. Partnerzy i realizowane projekty.....	27
V OKREŚLENIE MISJI I WIZJI	29
1. Misja.....	29
2. Wizja.....	29
VI ANALIZA SWOT.....	30
VII CEL STRATEGICZNY, CELE OPERACYJNE I DZIAŁANIA	32
VIII WDRAŻANIE STRATEGII INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	43
1. Monitoring i ewaluacja.....	43
2. Roczna ocena wdrażania Strategii.....	43
3. Podmioty uczestniczące w realizacji Strategii.	43
4. Źródła finansowania Strategii	44
5. Uwagi końcowe	45

I WPROWADZENIE

Realizacja zadań postawionych przed pomocą społeczną a także konieczność wypracowania niekonwencjonalnych form pomocy, wymaga profesjonalnego i systemowego diagnozowania problemów społecznych w skali miasta. Diagnoza problemów społecznych występujących na terenie Miasta i Gminy Solec Kujawski została sporządzona w oparciu o dane, którymi dysponuje Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (MGOPS) w Solcu Kujawskim.

Konsekwentna i systematyczna praca pracowników Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Solcu Kujawskim umożliwiła przejście od modelu pomocy, którego zasadniczą funkcją było udzielanie wsparcia materialnego, do modelu nastawionego na wzmocnienie postaw aktywnych oraz wspieranie osób i rodzin zgłaszających się z prośbą o pomoc w rozwiązywaniu problemów. Było to możliwe dzięki rozwojowi: poradnictwa psychologicznego i pedagogicznego oraz wyspecjalizowanej pracy socjalnej. Działania Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy w Solcu Kujawskim mają na celu nie tylko łagodzenie skutków trudnej sytuacji bytowej beneficjentów pomocy społecznej lecz także usuwanie przyczyn tkwiących często w sferze psychicznej i społecznej. „Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych na lata 2016 – 2023” zorientowana jest na umożliwienie harmonijnego rozwoju oraz wyrównywanie szans społecznych mieszkańców poprzez doskonalenie form pracy socjalnej, współpracę z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w sferze pomocy społecznej w mieście oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej jak: oświata, służba zdrowia, sądownictwo.

Zawarte w niej cele:

- wynikają z rzeczywistych potrzeb mieszkańców,
- uwzględniają potencjał ekonomiczny gminy,
- ich realizacja umożliwi kształtowanie poczucia bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców.

II PODSTAWY OPRACOWANIA STRATEGII INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

1. Wartości i zasady

W nauce o polityce społecznej terminem "problemy społeczne" oznacza się wszelkiego rodzaju dolegliwości, zakłócenia, niedogodności występujące w życiu zbiorowym, natomiast pojęciem, "kwestia społeczna" określa się te problemy, które odznaczają się szczególną dolegliwością dla potencjału osobowego społeczeństwa, są następstwem niedostosowania sposobu, w jaki funkcjonuje społeczeństwo, do podstawowych potrzeb indywidualnych i zbiorowych.

W węższym znaczeniu termin „kwestia społeczna” oznacza konkretny problem o szczególne wysokim stopniu dotkliwości dla życia i współdziałania członków społeczności. W szerszym znaczeniu oznacza on przeciwieństwo pomiędzy zasadami obowiązującymi w danym społeczeństwie, formacji ustrojowej czy nawet cywilizacji, a dążeniami jednostek i zbiorowości do godnego życia.

Jan Danecki w publikacji „Kwestie społeczne – istota, źródła, zarys diagnozy” przyjmuje, iż „źródła kwestii społecznych tkwią wewnątrz społeczeństwa w mechanizmach życia zbiorowego (...) mogą być jak każdy problem społeczny - ograniczane i rozwiązywane we wszystkich skalach współżycia od rodziny poprzez środowiska lokalne i zawodowe po skalę ogólnopaństwową (...) również międzynarodową”.

Mechanizmów powstawania problemów społecznych - kwestii społecznych, upatrywać należy w frakcjonowaniu społeczeństwa, są nimi przede wszystkim:

- dezorganizacja społeczeństwa,
- gwałtowna zmiana społeczna,
- opóźnienie kulturowe,
- przemiany w gospodarce wyprzedzające przemiany w sposobie myślenia i działania,
- złe funkcjonowanie instytucji politycznych czy administracyjnych,
- niekompetencja polityków czy urzędników państwowych,
- dysfunkcjonalność instytucji społecznych,
- dominacja grup społecznych, eksploatacja, wyzysk,
- nierówności społeczne, niesprawiedliwość społeczna,
- złe funkcjonowanie instytucji edukacyjnych,

- nieprzystosowanie do pełnienia określonych ról społecznych.

Socjologowie utrzymują, że w obszarze polityki społecznej występuje konflikt interesów.

Konflikt pomiędzy ideą a działaniem. Idee wyprzedzają działania i rzeczywistość. Julian Auleytner analizując politykę społeczną jako działalność państwa w pracy „Polityka społeczna Teoria i praktyka”, określa następująco role państwa i samorządu w zakresie podmiotów polityki społecznej:

- poprawa położenia materialnego i wyrównywanie szans życiowych grup społecznych ekonomicznie i socjalnie najsłabszych,
- prowadzenie bieżących działań osłonowych,
- widzenie zagrożeń społecznych z wyprzedzeniem,
- dorównywanie do standardów unijnych i międzynarodowych,
- polityka społeczna w nowym ustroju przestała być własnością państwa,
- określenie publicznych funduszy celowych i administrowanie nimi,
- określenie zadań w zakresie socjalnej funkcji państwa.

W polityce społecznej Unii Europejskiej, co nie jest bez znaczenia, z uwagi na nasze przystąpienie do tej struktury, podstawę wszelkich działań stanowią cele odnoszące się do trzech obszarów:

- polepszenie warunków życia, pracy i kształcenia,
- prawo do zatrudnienia i prawo do wykształcenia,
- tworzenie systemu zabezpieczenia społecznego.

Realizacja tych celów oparta jest na zasadach socjalnych wspólnoty:

- zasadzie subsydiarności,
- zasadzie osobistej wolności,
- zasadzie solidarności.

Najważniejszymi, ogólnie akceptowanymi wartościami współczesnej polityki społecznej, które powinny znaleźć odzwierciedlenie w Strategii, są:

- bezpieczeństwo socjalne tzn. gwarancja dochodów i usług na wypadek pojawienia się tzw. ryzyka socjalnego (choroba, bezrobocie, inwalidztwo, itp.),
- wiara w zasoby ludzkie, a więc inwestycje w człowieka,
- pokój społeczny, traktowany jako wartość podstawowa dla utrzymania harmonijnej

współpracy i współżycia między ludźmi,

- życie rodzinne, uznanie rodziny za podstawową instytucję społeczną (...),
- polityka społeczna jest polityką prorodzinną.

Powyższymi zasadami i wartościami kierowali się autorzy przygotowując niniejszy dokument.

2. Uwarunkowania strategiczne.

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.

Strategia Lizbońska - plan rozwoju przyjęty dla Unii Europejskiej przez Radę Europejską na posiedzeniu w Lizbonie w roku 2000. Strategia opiera się przede wszystkim na założeniu, że gospodarka krajów europejskich wykorzysta do maksimum innowacyjność opartą na szeroko zakrojonych badaniach naukowych, zwłaszcza w nowoczesnych dziedzinach wiedzy, co ma się stać głównym motorem rozwoju. Z punktu widzenia problematyki pomocy społecznej, najistotniejszym jest postulat spójności społecznej, czyli kształtowania nowego, aktywnego państwa socjalnego.

Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko - Pomorskiego - narzędzie polityki regionalnej, które formułuje cele i sposoby ich realizowania na terenie województwa, bez określenia wyraźnego horyzontu czasowego. Strategia rozwoju regionalnego jest koncepcją działania zmierzającego do poprawy konkurencyjności regionu i podniesienia poziomu życia mieszkańców przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Solec Kujawski - dokument przyjęty do realizacji Uchwałą Nr XXXV/318/13 Rady Miejskiej w Solcu Kujawskim z dnia 19 grudnia 2013 roku w sprawie zatwierdzenia „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Solec Kujawski na lata 2014-2020(+)” Jest ona koncepcją działania zmierzającego do długotrwałego i wielostronnie zrównoważonego rozwoju gminy Solec Kujawski zgodnie z misją: **Dynamiczny i zrównoważony rozwój zbliżający gminę do standardów europejskich.**

Gminny Program Rewitalizacji w Solcu Kujawskim stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowanie działania na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, w ścisłej współpracy z mieszkańcami. Podstawowym narzędziem prowadzenia rewitalizacji jest program rewitalizacji. Gmina Solec Kujawski przystąpiła do sporządzenia

Gminnego Programu Rewitalizacji na lata 2016 – 2023.

3. Podstawy prawne Strategii

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych ma stanowić podstawę do realizacji względnie trwałych wzorców interwencji społecznych podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk występujących w obrębie danej społeczności), które oceniane są negatywnie.

Dokument charakteryzuje w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji rozwiązujących kwestie społeczne podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin.

Konieczność opracowania Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 17.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę szeregu istotnych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu.

Opracowanie „Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016 – 2023 (+)” oraz jej wdrażanie, następuje na podstawie niżej wymienionych obowiązujących przepisów prawnych:

- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016, poz. 930 ze zm.),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016, poz. 575 ze zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015, poz. 1390),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. Z 2016, poz. 487 ze zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2016, poz. 224 ze zm),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2016, poz. 645, ze zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2011, Nr 43, poz. 225 ze zm.),

- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016, poz. 239 ze zm.),
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. Z 2016, poz. 1518 ze zm.),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2016, poz. 169 ze zm.),
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016, poz. 446, ze zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. 2011, Nr 127, poz. 721, ze zm.).

4. Struktura dokumentu i autorzy

Strategie rozwiązywania problemów społecznych można uznać za względnie trwałe wzory interwencji społecznych podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk występujących w obrębie danej społeczności), które oceniane są negatywnie. Mówiąc o gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, należy mieć na myśli w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji pomocy społecznej (i pokrewnych) prowadzone na terenie gminy, podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin.

Niniejszy dokument został przygotowany przez Komisję ds. opracowania strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych Miasta i Gminy Solec Kujawski na lata 2016-2023 (+) powołaną Zarządzeniem Nr 021.20.2015 Dyrektora Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Solcu Kujawskim z dnia 16 marca 2015 roku.

W skład w/w Komisji weszły następujące osoby:

- przewodnicząca - Wiesława Nyc,
- zastępca przewodniczącej - Ilona Ograniak,
- członek - Katarzyna Kuligowska,
- członek - Iwona Konaszewska,
- członek - Beata Rogowska,
- członek - Monika Słembarska,
- członek - Anna Szymańska,
- członek - Małgorzata Żurek.

W procesie gromadzenia danych, niezbędnych do analizy obecnej sytuacji na terenie gminy oraz tworzenia koncepcji Strategii wzięli również udział przedstawiciele policji, oświaty, ochrony zdrowia, Stowarzyszenia Wspierania Rodzin, Terenowego Komitetu Ochrony Praw Dziecka, Stowarzyszenia na Rzecz Osób Niepełnosprawnych oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Solcu Kujawskim.

Realizacja Strategii umożliwi racjonalne wykorzystanie potencjału wszystkich partnerów w celu rozwiązywania problemów społecznych. Strategia będzie podlegała ewaluacji oraz będzie systematycznie monitorowana. Strategia i wynikające z niej programy są otwarte i elastyczne, podlegać będą okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom. Działania te wynikać będą ze zmieniającej się sytuacji społeczno – ekonomicznej, pogłębiania diagnozy potrzeb oraz zmieniających się wymogów prawnych. Wszelkie zmiany do Strategii wprowadzane będą w formie aneksu.

III CHARAKTERYSTYKA MIASTA I GMINY SOLEC KUJAWSKI

1. Położenie, powierzchnia, ludność

Miejsko - wiejska gmina Solec Kujawski leży na lewym brzegu Wisły w regionie geograficznym - zwanym Kotliną Toruńską, w obrębie fizyczno - geograficznego makroregionu Pradoliny Toruńsko - Eberswaldzkiej. Usytuowana pomiędzy dwoma dużymi aglomeracjami miejskimi Bydgoszczą i Toruniem. Gmina zajmuje obszar 175,35 km². Tereny na południu miasta porasta jeden z największych kompleksów leśnych - Puszcza Bydgoska. Lasy na terenie miasta i gminy Solec Kujawski zajmują 12 780 ha, co stanowi 73,4% ogólnej powierzchni.

Miasto i gmina Solec Kujawski jest jednostką administracyjną, składającą się z jednego miasta i 4 sołectw: Chrośna, Otorowo, Makowiska, Przyłubie. Według danych z ewidencji ludności liczba mieszkańców w ostatnich trzech latach kształtowała się następująco:

Tabela 1. Struktura mieszkańców gminy w latach 2012-2015.

Ewidencja ludności	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.
Liczba stałych mieszkańców	16234	16142	16045	15979
W tym:				
w mieście	15164	15048	14955	14876
na pozostałym obszarze	1070	1094	1090	1103
Liczba mężczyzn	7825	7766	7728	7688
Liczba kobiet	8409	8376	8317	8291
Liczba mieszkańców zameldowanych na pobyt czasowy	320	299	289	278
Urodzenia	188	147	156	126
Zgony	155	160	178	144
Małżeństwa	171	143	144	95
Wyroki rozwodowe	80	82	84	32
Separacje	2	0	0	2

Źródło: Opracowanie własne

Liczba mieszkańców z końcem 2012 r. wyniosła 16234. Od wielu lat wśród mieszkańców gminy przeważa populacja kobiet. W 2015 r. liczyła ona 51,89% ogółu mieszkańców, a populacja mężczyzn 48,11% w stosunku do ogółu mieszkańców. Struktura ludności wg wieku ulega ciągłym zmianom. **Systematycznie maleje liczba dzieci i młodzieży z równoważnym wzrostem ludności starszych roczników. Na podstawie powyższej tabeli zauważalny jest ujemny przyrost**

naturalny. Od trzech lat odnotowuje się większą liczbę zgonów niż urodzeń. Na spadającą liczbę urodzeń może mieć wpływ kilka czynników: zmniejszenie dzietności, zmiana stylu życia młodych ludzi oraz wydłużający się okres pozostawania młodych w partnerstwie, bez dzieci.

2. Rynek pracy

Na terenie miasta funkcjonuje Powiatowy Urząd Pracy (PUP), który realizuje zadania samorządu powiatu określone w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Tabela 2. Struktura i bilans bezrobotnych w latach 2012-2015.

Wyszczególnienie	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.
Ogółem	708	696	543	401
Bezrobotni długotrwale ogółem	270	270	266	199
Bezrobotni z prawem do zasiłku ogółem	147	145	91	64
Bezrobotni do 25 roku życia	156	117	78	43
Bezrobotni powyżej 50 roku życia	176	175	162	129
Osoby bezrobotne niepełnosprawne	29	27	22	28

Źródło: Opracowanie własne

Z danych zebranych z PUP wynika, że od 2014 r. problem bezrobocia dotyczy coraz mniejszej liczby mieszkańców. Natomiast niepokojące są dane osób długotrwale bezrobotnych.

Wynikiem długotrwałego bezrobocia są zmiany w psychice bezrobotnych oraz ich izolacja społeczna. Dla części z tych osób, bezrobocie staje się, w coraz większym stopniu, sposobem życia, w związku z czym ich aktywizacja społeczno – zawodowa jest bardzo trudna. Wymaga ona zastosowania zupełnie innych metod pracy oraz poświęcenia znaczenie dłuższego czasu, niż dzieje się to w przypadku osób pozostających bez zatrudnienia do 12 miesięcy. W gminie Solec Kujawski na koniec 2015 r. najwięcej bezrobotnych pozostawało bez pracy powyżej 24 miesięcy (199 osób). Długotrwale bezrobocie stwarza zagrożenie patologią społeczną, zmniejsza szanse na znalezienie pracy, a tym samym powoduje degradację materialną i społeczną jednostek dotkniętych tym problemem oraz ich rodzin, co z kolei często prowadzi do społecznego wykluczenia.

Formy pomocy udzielane osobom bezrobotnym w roku 2015 były następujące:

- zasiłki dla bezrobotnych,
- refundacje kosztów wynagrodzenia w przypadku zatrudnienia osoby bezrobotnej w postaci: prac interwencyjnych, robót publicznych, prac społecznie użytecznych,

- dodatki aktywizacyjne dla osób, które podjęły pracę w czasie pobierania zasiłku,
- staże,
- szkolenia,
- stypendia szkoleniowe,
- dotacje na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej,
- zwroty kosztów dojazdu do pracodawcy,
- wyposażenie stanowisk pracy (dot. pracodawcy),
- wyposażenie stanowisk osób niepełnosprawnych w ramach PFRON.

3. Gospodarka

Na terenie Solca Kujawskiego występują następujące podmioty gospodarcze: przedsiębiorstwa, spółdzielnie, spółki. Prywatna działalność gospodarcza dotyczy produkcji, usług i handlu. W czołówce znajdują się firmy zatrudniające najwięcej pracowników, takie jak Solbet Sp. z o.o., P.D. Drobex Sp. z o.o., Pasaco Sp. z o.o., P.W. Autos Sp. z o.o., KLIMAT SOLEC Sp. z o.o., KMW Engineering Sp. z o.o. Większość pozostałych firm zatrudnia do 5 pracowników i prowadzi działalność w sektorze handlu i usług.

Pewna część mieszkańców gminy znajduje zatrudnienie w większym systemie gospodarczym, jakim jest Bydgoszcz.

Na terenie gminy powstał **Park Przemysłowy**, jest to inwestycja zrealizowana przy pomocy środków unijnych "PHARE 2001". Tereny inwestycyjne Parku Przemysłowego wynoszą ok. 68 ha. I etap Parku Przemysłowego został zrealizowany na obszarze 36,3 ha i zagospodarowany do końca 2006 r. Na terenie tej części Parku, działalność prowadzi 17 firm: P.W. Autos Sp. z o.o., P.W.P.U. Granit, Polimer Sp. z o.o., Pasaco Sp. z o.o., TPP Thermoplastic Polska Sp. z o.o., Harding Safety Poland Sp. z.o.o., Hydrapres Sp. S.A., MBA System Sp. z o.o., P.P.H. Folbah, Bogner Edelstahl Polska Sp. z o.o., Drobex Sp. z o. o., Les Higiena Sp. z o. o., DHL Polska, QARTIS S.A., TIM Rolety, Regionalne Centrum Przedsiębiorczości Sp. z o.o.

4. Mieszkalnictwo

Właścicielami zasobów mieszkaniowych są: gmina, wspólnoty mieszkaniowe z udziałem gminy i mieszkania stanowiące własność prywatną oraz dwie spółdzielnie mieszkaniowe: SM „Transportowiec” i „Młodzieżowa Spółdzielnia Mieszkaniowa”.

Tabela 3. Zasoby mieszkaniowe gminy w latach 2012-2015.

	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.
Liczba mieszkań komunalnych w zasobach gminy	655	550	486	332
Liczba wniosków złożonych na mieszkania komunalne z zasobów gminy	134	75	80	85
Liczba oczekujących na mieszkania socjalne	35	34	42	50

Źródło: Opracowanie własne

W gminie Solec Kujawski obserwuje się spadek liczby gospodarstw uprawnionych do otrzymania mieszkania komunalnego. Zauważa się nieznaczny wzrost liczby osób ubiegających się o przyznanie mieszkania socjalnego.

5. Edukacja, kultura, sport

Edukację na poziomie obowiązkowym zapewniają: Zespół Szkół, Szkoła Podstawowa nr 4 oraz Gimnazjum Publiczne nr 2. Szkolnictwo ponadgimnazjalne obejmuje Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych, Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych „Albert” ponadto funkcjonuje Szkoła Muzyczna. Głównym ośrodkiem kształcenia policealnego i wyższego dla młodzieży z terenu gminy są szkoły bydgoskie oraz w mniejszym stopniu, szkoły toruńskie.

Opiekę nad dzieckiem w wieku przedszkolnym zapewniają placówki: Przedszkole Integracyjne „Promyczek”, Niepubliczne Przedszkole „Reksio” oraz Ochronka Sióstr Służebniczek. Działalność kulturalną i sportową na terenie gminy prowadzą: Solecie Centrum Kultury oraz Ośrodek Sportu i Rekreacji. W strukturze Centrum funkcjonują: kino, kawiarnia muzyczno – literacka, galeria „Homo - Faber” oraz sekcje zainteresowań. Ośrodek Sportu i Rekreacji jest wyposażony w arenę sportową, kompletne zaplecze obsługowe dla sportowców i widownię dla 1000 widzów. Ponadto ma własną bazę noclegową w liczbie 39 łóżek. Na terenie Solca Kujawskiego znajduje się nowoczesny basen kryty oraz Park Jurajski z dużym placem zabaw dla

dzieci i kinem 5D. W Solcu Kujawskim jest również Muzeum Księcia Przemysła, Muzeum przy OSP, Centrum Aktywności i Edukacji – Biblioteka Publiczna, w którym działa m.in. Uniwersytet III Wieku.

6. Ochrona zdrowia

Na terenie gminy opiekę nad zdrowiem mieszkańców, na poziomie podstawowym, zapewnia Przychodnia Solmed Sp. z o.o., oraz Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej - Przychodnia Rodzinna. Do dyspozycji mieszkańców dostępne są następujące gabinety specjalistyczne: stomatologiczny, ginekologiczny, chirurgiczny, okulistyczny, laryngologiczny, dermatologiczny, radiologiczny, rehabilitacyjny oraz medycyny pracy.

IV ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE REALIZACJE STRATEGII

Pomoc społeczna jest ważnym elementem całego systemu wsparcia mieszkańców Miasta i Gminy Solec Kujawski. Jej pozycje wyznacza bowiem z jednej strony realizacja podstawowych zadań ustawowych, z drugiej strony zaś – koordynowanie działań wszelkich podmiotów, współtworzących system społecznego wsparcia.

Za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie Miasta i Gminy Solec Kujawski, w głównej mierze, odpowiedzialny jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, powołany Uchwałą Nr X/58/90 Rady Narodowej Miasta i Gminy w Solcu Kujawskim, z dnia 26 kwietnia 1990 r., działający zgodnie ze statutem Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Solcu Kujawskim, wprowadzonym w życie Uchwałą Nr VI/60/15 Rady Miejskiej w Solcu Kujawskim z dnia 12 czerwca 2015 r., zmieniony Uchwałą Nr XIV/140/16 z dnia 18 marca 2016 r., Uchwałą Nr XVII/162/16 z dnia 17 czerwca 2016 r.

MGOPS realizuje wszystkie zadania zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, które opierają się na różnorodnych działaniach, a w szczególności na prowadzeniu diagnostyki indywidualnej i środowiskowej, organizowaniu i świadczeniu pomocy usługowej w miejscu zamieszkania podopiecznych, udzielaniu wsparcia finansowego oraz w naturze, współpracy z organizacjami pozarządowymi, organizacjami samorządowymi i instytucjami oraz aktywizacji środowiska lokalnego.

W MGOPS, do zadań priorytetowych należy wspieranie środowisk najbardziej zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu: uzależnień, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, długotrwałej choroby, niepełnosprawności i inne.

1. Kadra Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Według stanu na 31.12.2015 r. w MGOPS w Solcu Kujawskim (wraz z Warsztatem Terapii Zajęciowej) zatrudnionych było 51 osób.

Liczba pracowników socjalnych wykonujących zadania gminy wynosiła 8 osób, w tym 1 osoba w niepełnym wymiarze czasu pracy. Średnio na 1 pracownika socjalnego przypadało 2032 mieszkańców.

Wszyscy pracownicy merytoryczni posiadali odpowiednie kwalifikacje zawodowe. W celu podnoszenia swoich kompetencji i kwalifikacji zawodowych w 2015 r. pracownicy

uczestniczyli w szkoleniach o tematyce:

- szkolenie dotyczące procedur GKRPA - 2 osoby,
- zmiany w pomocy społecznej - 2 osoby,
- seminarium „Innowacyjny model aktywizacji zawodowej uczestników WTZ - 2 osoby,
- praktyczne aspekty interwencji wobec ofiary i sprawcy przemocy - 3 osoby,
- szkolenie dotyczące pracy na stanowisku opiekunki - 1 osoba,
- ochrona i wymiana danych osobowych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej - 1 osoba,
- granice dostępu do informacji publicznej - 2 osoby,
- praktyczne aspekty funkcjonowania komisji RPA i ZI - GKRPA - 8 osób,
- szkolenie dotyczące świadczenia e-usług publicznych - 2 osoby,
- fundusz alimentacyjny 2015 - aktualne problemy - 1 osoba,
- wydatki do 30 000 euro – jak prawidłowo dokonywać wydatków do 30 000 euro, aby nie narazić się na zarzut kontroli, między innymi RIO, NIK - 2 osoby,
- gospodarowanie środkami publicznymi w świetle stwierdzonych nieprawidłowości - 2 osoby,
- zasady bezpiecznego kontaktu z osobą zaburzoną psychicznie - 7 osób,
- praca z rodziną oparta na potencjałach - 8 osób,
- szanse i wyzwania dla lokalnej grupy działania w nowym okresie programowania 2014-2020 - 2 osoby,
- rola asystenta rodziny (we wsparciu rodziny wychowującej dzieci) - 1 osoba,
- praca z klientem przejawiającym zaburzenia psychiczne - 4 osoby,
- rola i współpraca pracowników socjalnych, asystentów rodziny i koordynatorów pieczy zastępczej w pracy z dzieckiem i rodziną - 3 osoby,
- antynarkotykowa profilaktyka lokalna (GKRPA) - 3 osoby,
- najnowsze zmiany w ustawie o świadczeniach rodzinnych i ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów - 2 osoby,
- fundusz alimentacyjny - nowelizacje - aktualności - 2 osoby,
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i przemocy ze względu na płeć dla członków ZI - 4 osoby,

- archiwum zakładowe (składnica akt) - stosowanie przepisów kancelaryjno-archiwalnych - 2 osoby.

Wymieniony wyżej wykaz uczestnictwa w różnego rodzaju szkoleniach, kursach, specjalizacjach wskazuje na duże zaangażowanie pracowników w zakresie podnoszenia swoich kwalifikacji i kompetencji zawodowych.

2. Struktura Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Struktura Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej jest na bieżąco dostosowywana do potrzeb wynikających z realizowanych zadań. Zgodnie ze statutem, MGOPS jako koordynator działań w zakresie pomocy społecznej w mieście, diagnozuje i tworzy kompleksowy system odpowiadający potrzebom w zakresie pomocy społecznej.

Struktura organizacyjna MGOPS określona jest w Regulaminie organizacyjnym. Dyrektor organizuje pracę MGOPS, kieruje jego działalnością i reprezentuje go na zewnątrz.

W strukturze organizacyjnej Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, wyodrębnia się następujące komórki organizacyjne realizujące zadania z zakresu pomocy społecznej:

- sekcja administracyjna i świadczeń społecznych,
- sekcja ekonomiczna,
- sekcja pracy socjalnej i integracji społecznej,
- sekcja usług socjalnych i świadczeń,
- sekcja świadczeń rodzinnych i spraw alimentacyjnych oraz świadczeń wychowawczych,
- Warsztat Terapii Zajęciowej, dla którego Ośrodek pełni funkcję organu prowadzącego.

Ponadto Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej sprawuje nadzór nad:

- Domem Pogodnej Jesieni, mieszczącym się przy ul. Piastów 40,
- Punktem Konsultacyjnym dla Osób z Problemem Alkoholowym,
- Punktem Konsultacyjnym d/s Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Punktem Konsultacyjnym d/s Przeciwdziałania Narkomanii,
- Punktem Konsultacyjnym dla Osób Współzależnych,
- Punktem „Światelko” - działającym przy Szkole Podstawowej Nr 4.

3. Rodzaje świadczeń i powody przyznawania pomocy

Działalność Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Solcu Kujawskim realizowana jest w ramach pracy grupowej i środowiskowej, jak również ukierunkowana jest na pracę indywidualną z rodziną i osobami znajdującymi się w trudnej sytuacji życiowej i materialnej. Różnego rodzaju świadczenia udzielane są po wnikliwej analizie każdego zgłoszonego przypadku, na podstawie wywiadu środowiskowego przeprowadzonego przez pracownika socjalnego. Pomoc udzielana jest w formie pieniężnej, w naturze, usług i pracy socjalnej. Świadczenia mają charakter stały, okresowy lub jednorazowy. Praca socjalna nastawiona jest na zmotywowanie do usamodzielnienia się, poprawy sytuacji życiowej oraz integrację osób potrzebujących wsparcia ze środowiskiem.

W 2015 r. struktura świadczeń z pomocy społecznej kształtowała się jak poniżej:

- zasiłki stałe - 61 osób, 545 świadczeń,
- zasiłki okresowe - 159 osób, 802 świadczenia,
- zasiłki celowe - 171 osób, 451 świadczeń,
- pomoc w naturze - 68 osób, 92 świadczenia,
- w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” z posiłków skorzystało 228 dzieci i młodzieży oraz 30 osób dorosłych, ze świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności skorzystały 802 osoby.

Ponadto w 2015 r. MGOPS poniósł częściową odpłatność za 34 dzieci umieszczone w pieczy zastępczej, z tego 10 w placówce opiekuńczo-wychowawczej, 10 w zawodowej rodzinie zastępczej i 14 w spokrewnionej rodzinie zastępczej.

Do zadań Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej należy również obsługa świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego oraz świadczeń wychowawczych.

W 2015 r. pomocą w formie:

- świadczeń rodzinnych - objęto 742 rodziny, wypłacono 14096 świadczeń,
- funduszu alimentacyjnego - objęto 137 rodzin, wypłacono 2131 świadczeń.

Przeprowadzono postępowania wobec 149 dłużników alimentacyjnych.

Tabela 4. Rodziny korzystające z pomocy MGOPS w latach 2012 - 2015.

	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.
Liczba rodzin	645	695	634	598
Liczba osób w rodzinach	1580	1736	1430	1358

Źródło: Opracowanie własne

W roku 2015 na terenie Solca Kujawskiego objętych pomocą społeczną było 598 rodzin, liczących 1358 osób, stanowiło to 8,4% ogółu mieszkańców miasta i gminy. Od 2014 r. nastąpił spadek liczby korzystających z pomocy. Jednym z powodów była poprawa sytuacji materialnej osób i rodzin.

Tabela 5. Typy gospodarstw domowych w Solcu Kujawskim objętych pomocą społeczną w latach 2012 - 2015.

Typy rodzin objętych pomocą	2012 r.		2013 r.		2014 r.		2015 r.	
	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób
Ogółem rodzin w tym:	645	1580	695	1736	634	1430	598	1358
jednoosobowe	282	282	263	263	308	308	271	271
niepełne	114	400	114	371	81	270	76	263
rodziny z dziećmi	251	1016	281	1112	201	811	188	769
z 4 i więcej dzieci	24	157	22	142	19	120	22	134
emerytów i rencistów	211	384	149	281	142	234	135	225

Źródło: Opracowanie własne

Najwięcej rodzin korzystających z pomocy społecznej w 2015 r. stanowiły rodziny jednoosobowe 45,3%, zaraz przed rodzinami z dziećmi 31,4%. Trzecią najliczniejszą grupą objętych pomocą społeczną byli emeryci i renciści, którzy wymagają pomocy.

Tabela 6. Liczba osób objętych pomocą społeczną w Solcu Kujawskim w latach 2012 - 2015.

Wiek	2012 r.		2013 r.		2014 r.		2015 r.	
	Ogółem	Mężczyźni	Ogółem	Mężczyźni	Ogółem	Mężczyźni	Ogółem	Mężczyźni
0-17	4	1	4	1	0	0	0	0
18-25	59	15	58	14	36	10	37	10
26-35	136	29	141	27	102	18	85	15
36-45	131	38	148	37	114	37	96	30
46-55	113	66	97	50	79	43	75	43
56-65	80	43	94	58	93	61	89	58
66 i więcej	83	25	109	41	104	27	106	27
Razem	606	217	651	228	528	196	488	183

Źródło: Opracowanie własne

Największą grupę osób korzystających z pomocy społecznej w 2015 r. stanowili mieszkańcy powyżej 66 roku życia.

Tabela 7. Liczba rodzin według powodów ubiegania się o pomoc w latach 2012 - 2015*.

	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.
Ubóstwo	310	348	297	275
Bezdomność	31	36	26	2
Ochrona macierzyństwa	24	58	36	56
Bezrobocie	264	299	237	163
Niepełnosprawność	177	192	185	170
Długotrwała choroba	223	287	267	246
Bezradność w sprawach opiek.- wych.	181	282	208	163
Alkoholizm	50	51	76	76
Narkomania	1	0	5	6
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	4	5	5	3

Źródło: Opracowanie własne

* W przedstawionej analizie osoby korzystające z pomocy mogą być wyszczególnione w kilku pozycjach.

Powody przyznawania pomocy zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej są różnorodne. Niejednokrotnie w jednej rodzinie występowało kilka problemów.

Najczęściej występującymi problemami w ostatnich dwóch latach były: ubóstwo, długotrwała choroba, niepełnosprawność, bezrobocie i bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych. Powyższa tabela obrazuje przyczyny udzielania pomocy w latach 2012-2015.

Z analizy danych, dotyczących powodów korzystania z pomocy społecznej widać, iż wśród rodzin największy odsetek stanowią rodziny dotknięte ubóstwem, długotrwałą chorobą oraz bezrobociem. Bezrobocie, w 2014 r. było trzecim powodem przyznawania pomocy, a w 2015 r. uległo zmniejszeniu i było czwartym powodem przyznawania pomocy. Niezmiennie, na wysokim poziomie utrzymuje się bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Niepokojącym jest wzrost przesłanki, którą jest alkoholizm stanowiący dość duży problem wśród lokalnej społeczności, który dotyka zarówno rodziny jak i osoby samotnie gospodarujące.

Choć w 2015 r., w stosunku do roku ubiegłego wystąpił spadek liczby rodzin objętych pomocą z tytułu **ubóstwa**, to jednak nadal jest najczęściej występującym czynnikiem, z powodu którego przyznawana jest pomoc rodzinom zamieszkującym na terenie Miasta i Gminy Solec Kujawski. Występuje ono zazwyczaj wspólnie z innymi problemami, z którymi dana rodzina sobie nie radzi. Rodziny żyjące na pograniczu ubóstwa nie są w stanie zabezpieczyć swoich elementarnych potrzeb, co powoduje, że rodzina nie spełnia swoich najważniejszych funkcji, a przede wszystkim nie umożliwia startu życiowego młodszemu pokoleniu. Ten ważny problem rodzin może spowodować, że dana rodzina znajdzie się w kręgu rodzin zagrożonym wykluczeniem społecznym. Należy jednak zaznaczyć, że jest to ubóstwo rzeczywiste uniemożliwiające zaspokojenie najpilniejszych potrzeb bytowych we własnym zakresie. Problem ten wynika często z innych przyczyn, takich jak bezrobocie czy niepełnosprawność.

Niepełnosprawność lub **długotrwała choroba** stanowią dość duży odsetek jako powód do przyznawania pomocy. MGOPS w Solcu Kujawskim podejmuje szereg działań, które mają na celu poprawę funkcjonowania osób starszych, niepełnosprawnych i długotrwale chorych w miejscu zamieszkania.

W ramach zadań własnych i obowiązkowych gminy wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej MGOPS realizuje pomoc w formie wypłaty świadczeń pieniężnych (zasiłki stałe, zasiłki okresowe, zasiłki celowe, pomoc w zakresie dożywiania itp.), a także świadczy pomoc rzeczową (zakup posiłków, leków, opału itp.). Ponadto MGOPS świadczy pomoc w formie usług opiekuńczych.

Starzejące się społeczeństwo stanowi poważne wyzwanie dla polityki socjalnej, coraz więcej

ludzi wymagać będzie opieki, a jednocześnie mniej będzie tych, którzy tę opiekę będą sprawowali. Pomocą w formie usług opiekuńczych w 2015 r. objęto ogółem 95 osób. Realizacja usług objęta była kontrolą pracowników Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Solcu Kujawskim. Realizacja powyższych świadczeń umożliwiła osobom starszym, niepełnosprawnym fizycznie pozostanie w środowisku zamieszkania. Ponadto MGOPS posiada niewielką wypożyczalnię sprzętu rehabilitacyjnego, z której mogą korzystać mieszkańcy gminy Solec Kujawski.

Tabela 8. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2012-2015.

	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.
Usługi opiekuńcze (osoby starsze i niepełnosprawne)	86	103	95	95

Źródło: Opracowanie własne

W 2015 r. MGOPS objął specjalistycznymi usługami opiekuńczymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi 16 osób, w tym 15 dzieci. W mieście i gminie Solec Kujawski działa Warsztat Terapii Zajęciowej, który jest placówką dziennego pobytu przeznaczoną, do końca 2015 r. dla 25 osób, od 2016 r. dla 30 osób. Poza tym osoby niepełnosprawne mogą skorzystać z oferty Środowiskowego Domu Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi, który oferuje pomoc dla 35 osób.

Wobec osób, które wymagają całodobowej opieki stosuje się skierowania do domów pomocy społecznej. Jest to rozwiązanie ostateczne, kiedy wszystkie metody pracy środowiskowej okażą się niewystarczające. Poniższa tabela wskazuje na to, że na przestrzeni lat wzrasta liczba osób umieszczanych w DPS.

Tabela 9. Odpłatność gminy za pobyt osób w domach pomocy społecznych w latach 2012-2015.

	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.
Liczba osób przebywających w domu pomocy społecznej z terenu gminy	7	9	10	13

Źródło: Opracowanie własne

Pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym obejmuje różne kierunki oddziaływań i wsparcia, między innymi pomoc środowiskową, ukierunkowaną na rozwój działalności kulturalno-oświatowej, organizowanie czasu wolnego, aktywizację, organizację imprez okolicznościowych, zajęcia terapeutyczne w Domu Pogodniej Jesieni, wydawanie Biuletynu Informacyjnego dla osób starszych, czy organizację Wieczery Wigilijnych dla samotnych.

W ramach działań, w zakresie udzielania pomocy osobom niepełnosprawnym Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Solcu Kujawskim podejmuje wspólne działania z:

- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie,
- Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- Środowiskowym Domem Samopomocy,
- Warsztatem Terapii Zajęciowej,
- Stowarzyszeniem na Rzecz Osób Niepełnosprawnych,
- Stowarzyszeniem na Rzecz Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „Delfin”,
- Zakładem Ubezpieczeń Społecznych,
- Powiatowym Zespołem ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności,
- Służbą Zdrowia.

Problemem społecznym jest niska aktywność osób starszych, zagrożenie izolacją społeczną osób starszych i niepełnosprawnych. Ograniczenie zdolności do samoobsługi i związanej z tym zależności osób starszych i niepełnosprawnych od otoczenia.

Kolejnym czynnikiem przyznawania pomocy jest **bezrobocie**. Pomimo, że ma charakter spadkowy, nadal stanowi duży problem wśród rodzin. Bezrobocie często wiąże się z brakiem wykształcenia bądź z brakiem kwalifikacji zawodowych, dlatego też działania na rzecz osób bezrobotnych skupiają się na promocji zatrudnienia i instytucji rynku pracy takich jak staże, roboty publiczne czy prace społecznie użyteczne.

Bardzo ważnym problemem, a zarówno powodem, dla którego przyznawana jest pomoc stanowi **bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych**. Od wielu lat procent rodzin korzystających z pomocy MGOPS ze względu na tę przesłankę jest cały czas wysoki. Rodziny te są niezdolne do samodzielnego stworzenia dzieciom podstawowych warunków bytowych, opiekuńczych i wychowawczych. Niejednokrotnie, niezaradność rodzin w opiece i wychowaniu dzieci łączy się z innymi problemami, takimi jak: uzależnienia, przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, konflikty z prawem z powodu zachowań buntowniczych, agresji, łamania przez dzieci i młodzież panujących obyczajów, wartości i norm.

W rodzinach, w których występują trudności opiekuńczo-wychowawcze rodzicom brakuje właściwych wzorców komunikacji i poczucia bezpieczeństwa, umiejętności tworzenia odpowiedniego klimatu życia rodzinnego, rozładowania napięć powstałych poza domem, a także

obdarzania dzieci uwagą.

W celu zminimalizowania tego zjawiska pracownicy socjalni podejmowali różne działania, skierowane na poprawę jakości życia tych rodzin polegających na wsparciu rodzin ze strony pracownika socjalnego ds. pracy socjalnej, monitorowaniu sytuacji socjalno-bytowej, zdrowotnej, opiekuńczej czy wychowawczej rodziny zagrożonej wykluczeniem społecznym.

W gminie Solec Kujawski wykonywanie zadań wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej powierzono Miejsko-Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej i są realizowane przez pracowników ds. pracy socjalnej, pedagoga, asystentów rodziny oraz specjalistów zatrudnionych w Punktach Konsultacyjnych w Solcu Kujawskim.

Tabela 10. Wsparcie asystenta rodziny w latach 2012-2015.

	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.
Liczba rodzin objętych wsparciem	30	39	39	42

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 11. Wyłączna praca socjalna w latach 2012-2015.

	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.
Liczba rodzin objętych wyłączną pracą socjalną	70	94	138	134

Źródło: Opracowanie własne

Bardzo ważnym powodem przyznawania pomocy, który niepokojąco wzrasta są uzależnienia, zwłaszcza **alkoholizm**. Nie ulega wątpliwości, że istnieją istotne powiązania między używaniem i nadużywaniem alkoholu a ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Jednak powiązania te są złożone i różnią się stopniem bezpośredniości wpływu picia alkoholu na ubóstwo i wykluczenie oraz zasięgiem tego wpływu.

Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA) podejmują czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego. Liczba wniosków o leczenie odwykowe w latach 2012 – 2015 kształtuje się na podobnym poziomie. Systematycznie natomiast wzrasta liczba osób, które podjęły leczenie odwykowe.

Badania ogólnopolskie wykazują, że komputer i internet stanowią realne zagrożenie dla

dzieci i młodzieży. Profilaktyka zagrożeń dotyczących korzystania z mediów powinna obejmować zarówno zagadnienia związane z kontrolą czasu spędzonego przy komputerze jak i radzenia sobie z przejawami cyberprzemocy.

Tabela 12. Realizacja zadań ustawowych przez GKRPA w latach 2012-2015.

Zadania realizowane przez Komisję	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.
Liczba wniosków o wszczęcie procedury o objęcie leczeniem odwykowym	51	63	51	44
Liczba wniosków skierowanych do sądu rejonowego o wszczęcie postępowania w sprawie obowiązku podjęcia leczenia odwykowego	26	51	33	19
Liczba osób, które podjęły leczenie odwykowe	4	5	5	9

Źródło: Opracowanie własne

Czynnikiem współistniejącym przy alkoholizmie jest często **przemoc w rodzinie**. Z danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Solcu Kujawskim wynika, że w większości przypadków przemocy w rodzinie powodem wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” był problem nadużywania alkoholu przez sprawcę przemocy. Prowadzone dane statystyczne kształtują się następująco:

Tabela 13. Problem nadużywania alkoholu a przemoc w rodzinie.

Wyszczególnienie	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.
Liczba Niebieskich Kart ogółem	17	35	77	87
Liczba Niebieskich Kart, w których powodem wszczęcia procedury był problem alkoholowy	10	21	51	60
Procent Niebieskich Kart, w których występuje problem alkoholowy do Niebieskich Kart ogółem	59%	60%	66%	69%

Źródło: Dane Zespołu Interdyscyplinarnego.

W celu zmniejszenia tego zjawiska w gminie, w 2010 r. został powołany Zespół Interdyscyplinarny. W jego skład wchodzi: przedstawiciele pomocy społecznej, policjanci, pedagodzy soleckich szkół, przedstawiciele organizacji pozarządowych, przedstawiciel Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pielęgniarki i kuratorzy.

Podstawowym zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest realizacja działań określonych w

gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, a także integrowanie i koordynowanie działań podmiotów działających na rzecz ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Narzędziem zajmującym się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie jest procedura „Niebieskie Karty” realizowana od 2011 r. Skalę tego zjawiska, na terenie gminy, przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14. Realizacja procedury „Niebieskie Karty” w latach 2012-2015.

Zadanie	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart	17	35	77	87
w tym: - przekazanych przez Policję	9	25	62	73
- przekazanych przez pomoc społeczną	5	6	11	12
- przekazanych przez oświatę	2	2	0	2
- przekazanych przez ochronę zdrowia	1	0	4	0
- przekazanych przez GKRPA	0	1	0	0
Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”	16	35	63	67
Liczba osób doświadczających przemocy	20	35	65	69
w tym: - kobiety	17	34	58	60
- mężczyźni	0	0	6	6
- małoletni	3	1	1	3
Liczba spraw skierowanych do Prokuratury, Policji	5	6	7	9
Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”	16	21	53	59
Liczba przypadków odebrania dziecka z rodziny przez pracownika socjalnego wykonującego obowiązki służbowe (zgodnie z art. 12 a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie)	0	1	2	0

Źródło: Opracowanie własne

Na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Solcu Kujawskim można stwierdzić, że od 2012 r., wzrasta liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”. W 2012 r. ogółem sporządzono 17 „Niebieskich Kart”, a w 2015 r. podmioty uprawnione do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” sporządziły ich ogółem 87.

Wzrost liczby przypadków przemocy w rodzinie pociągał za sobą równocześnie wzrost liczby osób pokrzywdzonych w wyniku zaistnienia tego zjawiska. Spośród wszystkich osób doznających przemocy w większości były to kobiety. W 2015 r. stosunek kobiet do wszystkich ofiar przemocy wynosił 87%, mężczyzn – 8,7%, a dzieci – 4,3% .

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Solcu Kujawskim podejmuje szereg działań, które mają na celu poprawę funkcjonowania osób i rodzin, w których występuje przemoc. Osoby dotknięte problemem przemocy w rodzinie miały możliwość uzyskać wsparcie psychologiczne, prawne, socjalne w Punkcie Konsultacyjnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, który działa w godzinach popołudniowych.

Pracownicy socjalni w celu monitoringu sytuacji rodzin dysfunkcyjnych, w tym rodzin w których trwa procedura „Niebieskie Karty” realizują projekt pn. „Popołudniowe wyjazdy w środowisko”. W 2015 r. miało miejsce 12 wyjazdów do 86 środowisk.

W ramach realizacji działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie zawartych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i organizacje pozarządowe podejmowali szereg inicjatyw, m.in. kampanie społeczne, takie jak: „Reaguj na przemoc”, „Lekarzu, reaguj na przemoc”, „Przemoc wobec starszych – trudne tajemnice”, projekty skierowane do dzieci, młodzieży, rodziców i osób doświadczających przemocy w rodzinie, takie jak: „Edukacja prawna dzieci i młodzieży”, „Wychowanie bez klapsa”, „Wspierajmy rodzinę”.

4. Partnerzy i realizowane projekty

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje z organizacjami pozarządowymi, działającymi w sferze pomocy społecznej. Organizacje te integrują się w działaniach na rzecz mieszkańców Miasta i Gminy Solec Kujawski. Mają one charakter „non profit” i zorientowane są na podejmowanie różnych inicjatyw na rzecz osób i rodzin wymagających szczególnego wsparcia i pomocy. Najważniejsze z nich to:

- Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka, którego celem jest ochrona praw i interesów dziecka,
- Stowarzyszenie Wspierania Rodzin, którego celem jest podejmowanie wszelkich działań na rzecz rodzin,
- Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych, którego celem jest rozwijanie i propagowanie inicjatyw i postaw, sprzyjających zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób niepełnosprawnych,
- Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „Delfin”, którego celem jest reprezentowanie i obrona społecznych oraz prawnych interesów osób z zaburzeniami

psychicznymi, a także tworzenie jak najkorzystniejszych warunków do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym,

- Stowarzyszenie Rozwoju Solca Kujawskiego, działające między innymi na rzecz osób bezrobotnych, poprzez pozyskiwanie środków na realizację programów w celu aktywizacji bezrobotnych, organizację prac interwencyjnych itp.

W latach 2012-2015 Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy wzorem lat ubiegłych podejmował szereg działań ukierunkowanych na pomoc mieszkańcom Miasta i Gminy Solec Kujawski w pokonaniu trudnych sytuacji życiowych. W ramach tych działań i dzięki współpracy z partnerami w latach 2012-2015 podejmowano wiele inicjatyw na rzecz dzieci, osób dotkniętych przemocą, starszych i niepełnosprawnych.

We współpracy ze Stowarzyszeniem Wspierania Rodzin zrealizowało m.in. projekty:

- „Wspólnie Przeciw Przemocy” - grupa wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- „Postrzeganie przemocy jako lokalnego programu społecznego z perspektywy osób doświadczających przemocy w rodzinie na terenie Solca Kujawskiego”,
- „Warsztaty umiejętności wychowawczych dla rodziców”.

We współpracy ze Stowarzyszeniem na rzecz Osób Niepełnosprawnych zrealizowało m.in. projekty:

- „Spotkania świąteczno-noworoczne dla niepełnosprawnych”,
- „Zajęcia integracyjne, wyjazdy kulturalno-oświatowe i turystyczno-krajoznawcze”,
- „Pomagam i dbam, bo w sercu ciebie mam”,
- „Młodzież i seniorzy w akcji, a czas wolny pełen atrakcji”.

We współpracy ze Terenowym Komitetem Ochrony Praw Dziecka zrealizowało m.in. projekty:

- „Półkolonie” dla dzieci z rodzin najuboższych,
- „Wesoła Gwiazdka”.

We współpracy z Fundacją Banku Gospodarki Żywnościowej zrealizowano projekt pn. „Aktywnie i zdrowo – rodzinie na sportowo”.

We współpracy ze Związkiem Miast Nadwiślańskich co roku organizowany jest rejs statkiem po Wiśle dla dzieci z rodzin najuboższych.

V OKREŚLENIE MISJI I WIZJI

1. Misja

***PODNIESIENIE POZIOMU JAKOŚCI ŻYCIA ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE
WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU MIESZKAŃCÓW MIASTA I GMINY SOLEC KUJAWSKI
POPRAZ FUNKCJONOWANIE SPRAWNEGO SYSTEMU POLITYKI SPOŁECZNEJ,
W OPARCIU O RÓŻNORODNE NOWOCZESNE I INNOWACYJNE FORMY WSPARCIA
SPOŁECZNEGO.***

2. Wizja

Naczelnym zadaniem Strategii jest formułowanie wizji, której urzeczywistnienie stanowi o realizacji misji. Wizja zarówno w teorii, jak i w praktyce definiowana jest jako „pozytywne wyobrażenie przyszłości organizacji lub osoby, wyprowadzone na podstawie uznawanych wartości i idei, z którego wywodzą się cele i plany działania.” Kreowanie wizji, czyli przewidywanie przyszłości jest skomplikowanym procesem, który wymaga nie tylko twórczej wyobraźni i zdolności do syntezy, lecz także dużej wiedzy, która ma wpływ na obraz przyszłości naszej gminy. Urzeczywistnieniu wizji służy planowanie wieloletnie. Wizja gminy będzie bardziej realna, jeśli będzie to wspólna wizja jej mieszkańców i akceptowana przez nich.

Wizja

Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Solcu Kujawskim:

***Przyjazny, nowoczesny ośrodek tworzący spójny system pomocy społecznej
na rzecz wzrostu jakości życia mieszkańców gminy Solec Kujawski w atmosferze życzliwości,
empatii i szacunku dla ludzkiej godności.***

VI ANALIZA SWOT

Do opracowania mocnych i słabych stron problematyki pomocy społecznej na terenie Miasta i Gminy Solec Kujawski zastosowano analizę SWOT jako dobre narzędzie dla określenia celów strategicznych.

Analiza SWOT wskazuje:

- wewnętrzne uwarunkowania o **pozytywnym** wpływie na sytuację społeczną,
- wewnętrzne uwarunkowania o **negatywnym** wpływie na sytuację społeczną,
- zewnętrzne uwarunkowania o **pozytywnym** wpływie na realizację celów,
- zewnętrzne uwarunkowania o **negatywnym** wpływie na realizację celów.

MOCNE STRONY:	SŁABE STRONY:
<ul style="list-style-type: none">- zdiagnozowane potrzeby i problemy świadczeniobiorców pomocy społecznej,- wykwalifikowana kadra pracowników pomocy społecznej, zmotywowana i zaangażowana do pracy na rzecz społeczności lokalnej,- właściwy przepływ informacji między instytucjami pomocy społecznej,- dobra współpraca z organizacjami pozarządowymi,- dobre wyposażenie informatyczne (sprzęt komputerowy, oprogramowanie),- funkcjonowanie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego i pomocniczego,- utworzenie zespołu wolontariuszy wspierającego klientów w środowisku zamieszkania,- działania na rzecz dzieci i rodzin, organizowanie wypoczynku letniego,- współdziałanie z innymi instytucjami i organizacjami,- działalność świetlic wiejskich.	<ul style="list-style-type: none">- ograniczenia prawne i niejasność przepisów w rozwiązywaniu problemów pomocy społecznej,- istnienie barier architektonicznych w budynku, w którym mieszczą się biura MGOPS,- opieszałość sądów w sprawach związanych z uregulowaniem spraw i sytuacji dziecka w rodzinie,<ul style="list-style-type: none">- wyuczona bezradność, roszczeniowość postaw klientów pomocy społecznej,- brak rozwiązań systemowych w zakresie zwalczania bezrobocia w tym także osób niepełnosprawnych,- brak możliwości alternatywnych dla młodzieży,- niewystarczająca ilość lokali socjalnych i ich zły stan techniczny,- długi czas oczekiwania na mieszkania socjalne,- niedostateczna ilość placówek wsparcia i pomocy osobom starszym,- brak bazy młodzieżowej (kluby, miejsca spotkań),- słaba aktywność lokalna,- brak centrum informacji i koordynacji,- niedostateczna baza lokalowa MGOPS,- niewystarczająca ilość wykwalifikowanej kadry w celu świadczenia usług opiekuńczych dla osób starszych, niepełnosprawnych,<ul style="list-style-type: none">- utrudniony dostęp do lekarzy specjalistów (np. geriatry),- brak zabezpieczeń przed powodzią.

SZANSE:

- wzrost znaczenia organizacji pozarządowych w sektorze pomocy społecznej,
- członkostwo Polski w Unii Europejskiej,
- dostęp do programów z zakresu pomocy społecznej współfinansowanych ze środków zewnętrznych (unijnych, rządowych),
- dobrze rozwinięta lokalna przedsiębiorczość.

ZAGROŻENIA:

- występowanie zjawiska wyuczonej bezradności i uzależnienia od pomocy społecznej,
- niski poziom znajomości podstaw prawnych w społeczeństwie,
- wzrost zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży,
- łatwy dostęp do kredytów i pożyczek,
- ułatwiony dostęp do używek (alkohol, narkotyki, dopalacze).

VII CEL STRATEGICZNY I CELE SZCZEGÓŁOWE I DZIAŁANIA

Przy określeniu celów strategicznych znajdujących się w niniejszym opracowaniu kierowano się zasadami zmiernymi do zaspokojenia potrzeb społeczności lokalnej tj.:

- **Zasadą pomocniczości** - w celu efektywnej realizacji polityki społecznej do realizacji celów strategicznych będzie wykorzystany potencjał organizacji pozarządowych.
- **Zasadą współodpowiedzialności** - za kształt i realizację Strategii odpowiedzialni są: władza publiczna, organizacje pozarządowe oraz beneficjenci poszczególnych programów tworzących strategię.
- **Zasadą orientacji na mieszkańców** - podstawowym podmiotem działania jest społeczność lokalna - mieszkańcy Solca Kujawskiego. Władze samorządowe tworząc zadania uwzględniają ambicje, umiejętności, dążenia, wartości i wiedzę mieszkańców, tworząc warunki sprzyjające ich aktywności.

1. Cel strategiczny

Podejmowanie adekwatnej interwencji w odpowiedzi na problemy mieszkańców Miasta i Gminy Solec Kujawski tak, aby interwencja uwzględniała charakter i skalę problemów oraz optymalizowała wykorzystanie dostępnych zasobów.

2. Cele operacyjne

Cel operacyjny nr 1

Wzmocnienie pozytywnego wizerunku rodziny z dziećmi poprzez prowadzenie działań wspierających, informacyjnych i promocyjnych.

Cel operacyjny nr 2

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz budowanie współpracy na rzecz przeciwdziałania przemocy na terenie gminy Solec Kujawski.

Cel operacyjny nr 3

Wspieranie rozwoju aktywności i integracji społecznej oraz zapewnienie wsparcia umożliwiającego osobom starszym i niepełnosprawnym funkcjonowanie w środowisku.

Cel operacyjny nr 4

Zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Cel operacyjny nr 5

Profesjonalizacja instytucji zaangażowanych w pomoc i integrację społeczną oraz zwiększenie aktywności społecznej i rozwój wolontariatu.

Cel operacyjny nr 6

Wzmacnianie integracji mieszkańców Miasta i Gminy Solec Kujawski poprzez podejmowanie działań rewitalizacyjnych.

3. Działania

Cel operacyjny nr 1

Wzmocnienie pozytywnego wizerunku rodziny z dziećmi poprzez prowadzenie działań wspierających, informacyjnych i promocyjnych.

L.p.	Działania/zadania	Harmonogram realizacji	Źródła finansowania	Realizatorzy
1	Zapewnienie bezpłatnego dostępu do specjalistycznego poradnictwa dla rodzin.	2016-2023	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane przez podmioty realizujące działanie.	MGOPS, organizacje pozarządowe, służba zdrowia, parafie, GKRPA i oświata.
2	Organizacja „Szkoły dla rodziców” oraz innych form edukacji w ramach realizacji programów, projektów.	2016-2023	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane przez podmioty realizujące działanie.	MGOPS, organizacje pozarządowe, oświata, SCK, Centrum Aktywności i Edukacji – Biblioteka Publiczna
3	Organizowanie wypoczynku dla dzieci oraz organizowanie różnych form spędzania czasu wolnego rodzin.	2016-2023	Środki własne, środki pozyskiwane od sponsorów, Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy, Związek Miast Nadwiślańskich w Toruniu, UMiG, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko - Pomorskiego	MGOPS, GKRPA, UMiG, SCK, OSiR, organizacje pozarządowe, oświata.
4	Wspieranie form indywidualnej opieki nad dziećmi.	2016-2023	Budżet Państwa, PFRON, budżet samorządu województwa, budżet gminy,	Gmina, MGOPS, organizacje pozarządowe, oświata.

			organizacje pozarządowe, środki pomocowe, inwestorzy.	
5	Program "Rodzina 3+" (Karta Dużej Rodziny).	2016-2023	Budżet państwa, budżet gminy, środki pomocowe.	UMiG.
6	Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny.	2016-2023	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane przez podmioty realizujące działanie.	MGOPS, szkoły, PCPR w Bydgoszczy.
7	Zintensyfikowanie działań udzielanych przez pracowników socjalnych oraz asystentów rodziny, zwłaszcza rodzinom zagrożonym umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej.	2016-2023	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane przez podmioty realizujące działanie.	MGOPS, organizacje pozarządowe.

Cel operacyjny nr 2

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz budowanie współpracy na rzecz przeciwdziałania przemocy na terenie gminy Solec Kujawski.

L.p.	Działania	Harmonogram realizacji	Źródła finansowania	Realizatorzy
1	Rozszerzenie profilaktycznej działalności informacyjno - konsultacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów związanych z przemocą w rodzinie.	2016-2023	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane przez podmioty realizujące działanie.	MGOPS, organizacje pozarządowe, ochrona zdrowia, policja, GKRPA, oświata.
2	Realizacja projektów na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym organizowanie grup wsparcia.	2016-2023	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane przez podmioty realizujące działanie.	MGOPS, organizacje pozarządowe.
3	Profesjonalizacja Zespołu Interdyscyplinarnego poprzez szkolenia i zajęcia warsztatowe jego członków.	2016-2023	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane przez podmioty realizujące działanie.	Wszystkie podmioty wchodzące w skład Zespołu Interdyscyplinarnego.

L.p.	Działania	Harmonogram realizacji	Źródła finansowania	Realizatorzy
4	Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.	2016-2023	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane przez podmioty realizujące działanie.	MGOPS, policja, oświata, ochrona zdrowia, GKRPA, UMiG, organizacje pozarządowe.

Cel operacyjny nr 3

Wspieranie rozwoju aktywności i integracji społecznej oraz zapewnienie wsparcia umożliwiającego osobom starszym i niepełnosprawnym funkcjonowanie w środowisku.

L.p.	Działania	Harmonogram realizacji	Źródła finansowania	Realizatorzy
1	Realizacja projektów na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej, promujących integrację ludzi niepełnosprawnych i starszych, w tym budowanie pozytywnego wizerunku tych osób w społeczeństwie.	2016-2023	Środki własne, PFRON, środki zewnętrzne pozyskane przez podmioty realizujące działanie.	MGOPS, organizacje pozarządowe, WTZ, ŚDS, SCK, Centrum Aktywności i Edukacji – Biblioteka Publiczna.
2	Likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności i przestrzeni publicznej.	2016-2023	Środki własne, środki pozyskiwane od sponsorów, PFRON, środki budżetu państwa, inne środki zewnętrzne.	MGOPS, organizacje pozarządowe, UMiG, PFRON.
3	Zapewnienie usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych osobom starszym, chorym i niepełnosprawnym w miejscu zamieszkania oraz inicjowanie działań w zakresie tworzenia placówek wsparcia dziennego.	2016-2023	Budżet państwa, PFRON, budżet samorządu województwa, budżet gminy, organizacje pozarządowe, środki pomocowe.	Gmina, MGOPS, organizacje pozarządowe.
4	Zapewnienie osobom potrzebującym całodobowej	2016-2023	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane przez podmioty	MGOPS, organizacje samorządowe, Gmina, podmioty

	instytucjonalnej opieki.		realizujące działanie.	gospodarcze, ochrona zdrowia.
5	Organizowanie grup wsparcia lub innych form pomocy osobom starszym, niepełnosprawnym oraz ich rodzinom.	2016-2023	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane przez podmioty realizujące działanie.	MGOPS, organizacje pozarządowe.
6	Realizacja specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (dzieci, młodzieży i dorosłych).	2016-2023	Budżet państwa, PFRON, budżet samorządu województwa, budżet gminy, organizacje pozarządowe, środki pomocowe.	Gmina, MGOPS, organizacje pozarządowe.

Cel operacyjny nr 4

Zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

L.p.	Działania	Harmonogram realizacji	Źródła finansowania	Realizatorzy
1	Organizacja szkoleń zawodowych, warsztatów aktywnego poszukiwania pracy, wsparcia psychologicznego.	2016-2023	Środki własne, środki z Unii Europejskiej w ramach EFS.	MGOPS, PUP, organizacje pozarządowe, WTZ.
2	Tworzenie i rozwój podmiotów ekonomii społecznej.	2018-2023	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane przez podmioty realizujące działanie.	MGOPS, WTZ, ŚDS, UMiG, organizacje pozarządowe.
3	Zatrudnianie w ramach robót publicznych, prac interwencyjnych i społecznie użytecznych.	2016-2023	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane przez podmioty realizujące działanie.	PUP, UMiG, MGOPS
4	Realizacja Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Programu Przeciwdziałania Narkomanii.	2016-2023	Instytucje samorządu we współpracy z organizacjami pozarządowymi.	GKRPA, MGOPS, policja, oświata, ochrona zdrowia, organizacje pozarządowe.

*Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych Miasta i Gminy Solec Kujawski
na lata 2016 – 2023 (+)*

5	Wspieranie i prowadzenie działań profilaktycznych i terapeutycznych promujących trzeźwość, życie bez nałogów, zdrowy styl życia i inne.	2016-2023	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane przez podmioty realizujące działanie.	MGOPS, organizacje pozarządowe, GKRPA.
6	Rozwój i funkcjonowanie świetlic terapeutycznych dla dzieci i młodzieży oraz innych form wsparcia terapeutycznego.	2016-2023	Budżet gminy, środki pomocowe, sponsorzy, organizacje pozarządowe.	MGOPS, organizacje pozarządowe, UMiG, GKRPA.
7	Udział młodzieży w projektach pozaszkolnych.	2016-2023	Budżet samorządu województwa, budżet gminy, środki pomocowe, organizacje pozarządowe.	Organizacje pozarządowe, szkoły, MGOPS.
8	Funkcjonowanie streetworkerów (opiekunowie młodzieży na osiedlach).	2016-2023	Budżet państwa, budżet gminy, budżet samorządu województwa, środki pomocowe, organizacje pozarządowe.	MGOPS, szkoły, organizacje pozarządowe.
9	Systematyczne monitorowanie problemu bezdomności, zapewnienie schronienia w okresie zimowym.	2016-2023	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane przez podmioty realizujące zadania.	MGOPS, organizacje pozarządowe.
10	Świadczenie pomocy finansowej lub w naturze w formach przewidzianych w ustawie o pomocy społecznej, w tym zapewnienie bezpłatnych posiłków dla dzieci w szkołach i przedszkolach.	2016-2023	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane przez podmioty realizujące działanie.	MGOPS, parafie, organizacje pozarządowe, szkoły przedszkola.
11	Realizacja świadczeń rodzinnych, alimentacyjnych i wychowawczych.	2016-2023	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane przez podmioty realizujące działanie.	MGOPS, Gmina.
12	Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020 Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD)	2016-2020	Środki własne, środki z Unii Europejskiej	MGOPS.

Cel operacyjny nr 5

Profesjonalizacja instytucji zaangażowanych w pomoc i integrację społeczną oraz zwiększenie aktywności społecznej i rozwój wolontariatu.

L.p.	Działania	Harmonogram realizacji	Źródła finansowania	Realizatorzy
1.	Utworzenie Centrum Wolontariatu i kontynuacja promowania idei wolontariatu na rzecz społeczności lokalnej.	2018-2023	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane przez podmioty realizujące działanie.	MGOPS, UMiG, organizacje pozarządowe.
2	Utworzenie i funkcjonowanie spółdzielni socjalnej.	2018-2023	PUP, Starostwo Powiatowe, budżet gminy, organizacje pozarządowe, sponsorzy.	MGOPS, PUP, organizacje pozarządowe.
3	Realizacja Programów Aktywności Lokalnej.	2018-2023	Środki pochodzące z UE, środki własne i pozyskane z zewnątrz.	MGOPS, UMiG, organizacje pozarządowe.
4	Współpraca ze Stowarzyszeniem im. Sue Ryder.	2016-2023	Budżet gminy środki pomocowe, sponsorzy.	MGOPS, organizacje pozarządowe
5	Wzmacnianie i rozwijanie umiejętności pracowników socjalnych działających na rzecz integracji społecznej poprzez systematyczne szkolenia i podnoszenie kwalifikacji.	2016-2023	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane przez podmioty realizujące działanie.	MGOPS, PUP.
6	Dostosowanie siedziby MGOPS do potrzeb mieszkańców i poprawy jakości świadczonych usług.	2016-2023	Budżet państwa PFRON, Starostwo Powiatowe, budżet gminy, budżet powiatu, budżet samorządu województwa, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, środki pomocnicze.	UMiG.

Cel operacyjny nr 6

Wzmacnianie integracji mieszkańców Miasta i Gminy Solec Kujawski poprzez podejmowanie działań rewitalizacyjnych.

L.p.	Działania	Harmonogram realizacji	Źródła finansowania	Realizatorzy
1.	Włączanie instytucji, organizacji pozarządowych, podmiotów gospodarczych oraz mieszkańców z terenów rewitalizacyjnych do podejmowania działań w celu zagospodarowania czasu wolnego.	2017-2023	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane przez podmioty realizujące działanie.	MGOPS, UMiG organizacje pozarządowe.
2	Rozwijanie wolontariatu działającego na rzecz społeczności lokalnej.	2017-2023	PUP, Starostwo Powiatowe, budżet gminy, organizacje pozarządowe, sponsorzy.	MGOPS, PUP.
3	Podejmowanie działań mających na celu poprawę funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych, rozwój usług opiekuńczych.	2017-2023	Środki pochodzące z UE, środki własne i pozyskane z zewnątrz.	MGOPS, organizacje pozarządowe.
4	Podejmowanie działań aktywizujących społecznie i/lub zawodowo osoby i rodziny z terenów objętych programem rewitalizacji.	2017-2023	Budżet gminy środki pomocowe, sponsorzy.	MGOPS, WTZ, PUP, organizacje pozarządowe.

4. Wskaźniki/ mierniki realizacji Strategii

Cele operacyjne	miernik/wskaźnik	Wskaźnik roku bazowego 2015	Wskaźnik roku docelowego 2023
1. Wzmocnienie pozytywnego wizerunku rodziny z dziećmi poprzez prowadzenie działań wspierających, informacyjnych i promocyjnych.	Liczba rodzin z dziećmi objętych pracą socjalną ze względu na problemy opiekuńczo-wychowawcze w stosunku do ogólnej liczby rodzin z dziećmi korzystających z pomocy MGOPS.	87%	60%
	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.	34	28
	Liczba dzieci, które powróciły z pieczy zastępczej.	3	10
	Liczba zrealizowanych projektów/programów na rzecz rodzin z dziećmi.	4	6
2. Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz budowanie współpracy na rzecz przeciwdziałania przemocy na terenie gminy Solec Kujawski.	Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w stosunku do wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w roku poprzednim.	88%	65%
3. Wspieranie rozwoju aktywności i integracji społecznej oraz zapewnienie wsparcia umożliwiającego osobom starszym i niepełnosprawnym funkcjonowanie w środowisku	Liczba osób starszych powyżej 60 roku życia, uczestniczących w realizacji zajęć aktywizujących w stosunku do ogółu mieszkańców powyżej 60 roku życia.	4%	6%
	Liczba osób objęta pomocą w formie usług opiekuńczych w wieku poprodukcyjnym do liczby mieszkańców w	3%	5%

	wieku poprodukcyjnym.		
4. Zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.	Liczba osób w rodzinach, którym decyzją przyznano świadczenie do liczby mieszkańców.	65%	55%
	Liczba osób, którym przyznano świadczenie pieniężne do liczby osób, którym przyznano świadczenie ogółem.	54%	50%
	Liczba osób, którym przyznano świadczenie niepieniężne do liczby osób, którym przyznano świadczenie ogółem.	62%	65%
	Liczba dzieci korzystających z dożywiania.	240	240
	Liczba osób bezdomnych, które skorzystały ze schronienia w stosunku do osób którym wydano skierowanie do schroniska, noclegowni.	100%	100%
	Stosunek liczby osób korzystających z tytułu bezrobocia do liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP.	89%	89%
	Liczba osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej do liczby osób, którym udzielono pomocy i wsparcia.	40%	30%
	5. Zwiększenie aktywności społecznej, rozwój	Ilość zrealizowanych Programów Aktywności Lokalnej.	0

wolontariatu i profesjonalizacja instytucji zaangażowanych w pomoc i integrację społeczną.	Liczba wolontariuszy pracujących na rzecz społeczności lokalnej.	21	25
	Liczba pracowników socjalnych posiadających specjalizację I stopnia w zawodzie do liczby wszystkich pracowników socjalnych.	67%	100%
	Liczba pracowników socjalnych posiadających specjalizację II stopnia w zawodzie do liczby wszystkich pracowników socjalnych.	67%	100%
	Liczba pracowników socjalnych do liczby rodzin (w tym osób samotnie gospodarujących) objętych pracą socjalną.	0,7%	5%
	6. Wzmacnianie integracji mieszkańców Miasta i Gminy Solec Kujawski poprzez podejmowanie działań rewitalizacyjnych.	Liczba osób objętych rewitalizacją w stosunku do ogółu mieszkańców Solca Kujawskiego.	0
	Liczba zrealizowanych projektów.	0	3

VIII WDRAŻANIE ORAZ ŹRÓDŁA FINANSOWANIA STRATEGII INTEGRACJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

1. Monitoring i ewaluacja.

Skuteczność funkcjonowania przyjętej Strategii zależy będzie od:

- monitoringu i ewaluacji (coroczna analiza wskaźników),
- budowy programów celowych, rozwijających przyjęte cele operacyjne. Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegają na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych, czy też narastanie poszczególnych dolegliwości społecznych. Całościowa ocena wymaga odpowiedzi na pytania o zgodność ocenianej polityki z przyjętymi wartościami i zasadami. Ewaluacja jest działalnością z natury normatywną, gdyż z jednej strony wykorzystuje się w niej istniejące normy, z drugiej zaś w jej wyniku mogą pojawić się propozycje wprowadzenia nowych norm i procedur. Jest także działalnością instrumentalną, ponieważ jej podstawowym celem jest dostarczenie podmiotom polityki społecznej praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji.

2. Roczna ocena wdrażania Strategii.

Zespół wdrażający Strategię winien się zbierać przynajmniej raz w roku i ocenić poziom wdrażania poszczególnych celów i kierunków działań. Zespół swoją ocenę wraz z wnioskiem przedstawia Dyrektorowi MGOPS w Solcu Kujawskim, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań, np. programów, celów, programu rozwiązywania problemów alkoholowych i in. Dyrektor MGOPS przedstawia powyższe wnioski burmistrzowi Miasta i Gminy Solec Kujawski.

3. Podmioty uczestniczące w realizacji Strategii.

Realizator główny:

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Solcu Kujawskim.

Partnerzy:

- Urząd Miasta i Gminy w Solcu Kujawskim,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

- Policja,
- Punkt Konsultacyjny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Punkt Konsultacyjny dla osób z problemem alkoholowym,
- Świetlica dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym,
- Punkt Konsultacyjny ds. Narkomanii,
- Szkoły Podstawowe,
- Gimnazjum Publiczne,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych,
- Soleckie Centrum Kultury,
- Ośrodek Sportu i Rekreacji,
- Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej – Przychodnia Solmed Sp. z o.o.,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej – Przychodnia Rodzinna,
- Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka,
- Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych,
- Stowarzyszenie Wspierania Rodzin,
- Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „Delfin”,
- Powiatowy Urząd Pracy w Bydgoszczy i filia w Solcu Kujawskim,
- Warsztat Terapii Zajęciowej w Solcu Kujawskim,
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Solcu Kujawskim.

4. Źródła finansowania Strategii

Możliwość realizowania poszczególnym celów operacyjnych będzie możliwa w zależności od posiadanych w budżetach środków finansowych. Należy wziąć pod uwagę finanse takie jak:

- środki budżetu gminy i jednostek podległych
- środki pochodzące z budżetu państwa,
- środki samorządu województwa,
- środki Powiatowego Urzędu Pracy,
- środki organizacji pozarządowych,
- dotacje i darowizny,
- środki pomocowe Unii Europejskiej.

5. Uwagi końcowe

Powyższy dokument przedstawia działania wszystkich uczestników życia społecznego Miasta i Gminy Solec Kujawski, które pozwalają postrzegać naszą gminę jako zintegrowaną społeczność lokalną. Tworzy on długofalową wizję rozwiązywania problemów społecznych, a osiągnięte cele będą promować naszą gminę.

Dokument wyznacza kierunki lokalnej polityki społecznej, która uwzględni potrzeby każdego mieszkańca niezależnie od jego statusu materialnego i prowadzi do realizacji założonej misji przyjętej w niniejszej Strategii.

SPIS TABEL

- Tabela 1. Struktura mieszkańców gminy w latach 2012 - 2015.
- Tabela 2. Struktura i bilans bezrobotnych w latach 2012 - 2015.
- Tabela 3. Zasoby mieszkaniowe gminy w latach 2012 - 2015.
- Tabela 4. Rodziny korzystające z pomocy MGOPS w latach 2012 - 2015.
- Tabela 5. Typy gospodarstw domowych w Solcu Kujawskim objętych pomocą społeczną w latach 2012 - 2015.
- Tabela 6. Liczba osób objętych pomocą społeczną w Solcu Kujawskim w latach 2012 - 2015.
- Tabela 7. Liczba rodzin według kryteriów powodów ubiegania się o pomoc w latach 2012 - 2015.
- Tabela 8. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2012 - 2015.
- Tabela 9. Odpłatność gminy za pobyt osób w domach pomocy społecznych w latach 2012 - 2015.
- Tabela 10. Wsparcie asystenta rodziny w latach 2012 - 2015.
- Tabela 11. Wyłączna praca socjalna w latach 2012 - 2015.
- Tabela 12. Realizacja zadań ustawowych przez GKRPA w latach 2012 - 2015.
- Tabela 13. Problem nadużywania alkoholu a przemoc w rodzinie.
- Tabela 14. Realizacja procedury „Niebieskie Karty” w latach 2012 - 2015.

Przewodniczący
Rady Miejskiej

mgr Mariusz Zamorowski